

Z Á P I S
ze schůze Výboru pro legislativu a financování
Rady vlády pro nestátní neziskové organizace
dne 6. září 2021

Úřad vlády České republiky

Jednání Výboru pro legislativu a financování Rady vlády pro nestátní neziskové organizace (dále jen „Výbor“) řídila předsedkyně Výboru L. Deverová. Jednání Výboru proběhlo prezenční formou.

Program jednání:

1. Zahájení a schválení programu
2. Informace o práci sekretariátu Rady vlády pro nestátní neziskové organizace a kontrola úkolů z posledního jednání Výboru (11. května 2021)
3. Evidence skutečných majitelů v praxi
4. Realizace opatření plynoucích z Akčního plánu 2021-2024
5. Informace o činnosti Pracovní skupiny k veřejným sbírkám
6. Informace o činnosti Pracovní skupiny pro zpracování metodiky pro účast zástupců občanské společnosti v participativních procesech
7. Různé

Průběh jednání

Ad 1) Zahájení a schválení programu

Jednání Výboru zahájila předsedkyně Výboru L. Deverová, která přivítala přítomné členy, včetně hosta Mgr. Adama Hexnera z Ministerstva spravedlnosti, který se k jednání připojil vzdáleně, a seznámila přítomné s programem jednání. O. Haičman navrhl v rámci bodu 7. Různé informovat o způsobu přerozdělování finančních prostředků z veřejných sbírek na jižní Moravě. Program jednání, který má převážně informativní charakter, byl jednomyslně schválen.

Ad 2) Informace o práci sekretariátu RVNNO a kontrola úkolů z posledního jednání Výboru (11. května 2021)

A. McGehee seznámila Výbor s aktivitami sekretariátu RVNNO. Dne 7. června 2021 vláda schválila materiál Hlavní oblasti státní dotační politiky vůči NNO na podporu veřejně prospěšných činností pro rok 2022. Dále uvedla, že v červnu 2021 se sekretariátu RVNNO podařilo vypořádat všechny vznesené připomínky ke strategickému materiálu, a ten byl předložen a schválen vládou 12. července 2021. V červnu 2021 se také svolalo přípravné jednání Výboru pro Evropskou unii s cílem obnovit činnost tohoto pracovního orgánu RVNNO a žádaly se po všech dotujících resortech podklady pro zpracování materiálu Souhrnná informace o poskytnutých dotacích v rámci Hlavních oblastí státní dotační politiky vůči NNO v roce 2019. Doplnila, že materiál, který již druhým rokem zpracovává sekretariát RVNNO a nahrazuje Rozbor financování NNO z veřejných rozpočtů, se předloží vládě v listopadu 2021.

K činnosti Výboru pro Evropskou unii ještě dodala, že interně padlo rozhodnutí rekonstruovat tento výbor a o finálním složení výboru rozhodne RVNNO na základě hlasování per rollam. Kandidáti na členství z řad stávajících členů a také zcela noví zájemci, včetně kandidátů nominovaných členy RVNNO, se mohou přihlásit prostřednictvím podání přihlášky do stanoveného termínu.

A. McGehee dále informovala Výbor o proběhlém setkání se zástupci Ministerstva financí k opatření C.3.6 Ustavení expertní skupiny, která by vyhodnotila možnosti případné systémové změny financování.

Kontrola úkolů z posledního jednání Výboru (11. května 2021)

A. McGehee provedla kontrolu úkolů z minulého jednání, které se uskutečnilo 11. května 2021. Na tomto jednání Výbor přijal usnesení, kterým se obrátil na zmocněnkyni vlády pro lidská práva, aby v zájmu rovného přístupu k pacientům podpořila přijetí takové definice patientské organizace, která nebude diskriminačně rozlišovat mezi stávajícími právními formami patientských organizací.

Plnění: Úkol byl splněn. Sekretariát RVNNO předal usnesení Výboru zmocněnkyni vlády pro lidská práva dne 11. května 2021. Díky významné podpoře zmocněnkyně vlády pro lidská práva se podařilo, že v PS PČR byl přijat pozměňovací návrh předsedy ústavně právního výboru PS PČR, kterým je umožněno, aby patientskou organizací mohly být kromě spolků také obecně prospěšné společnosti a ústavy.

Ad 3) Evidence skutečných majitelů v praxi

L. Deverová uvedla další bod jednání Výboru s upozorněním na dva problémy spojené s problematikou evidence skutečných majitelů. Jeden se týká automatických průpisů u obecně prospěšných společností a ústavů zřízených obcí/krajem/státem. Podle § 7 zákona č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů (účinný od 1. června 2021) platí, že skutečného majitele nemá obecně prospěšná společnost a ústav, jejichž zakladatelem je stát/kraj/obec. Nicméně nastala situace, kdy se při automatickém průpisu propisali skuteční majitelé také u těchto subjektů.

Druhý problém nastal u NNO, které si vlastní iniciativou zapsaly skutečného majitele podle rejstříkového zákona ještě před účinností zákona o evidenci skutečných majitelů. V tomto případě proběhlo k propisání jak skutečných majitelů automatickým průpisem, tak majitelů vlastní aktivitou NNO.

K. Šplíchalová uvedla, že u nadací mohou být skutečnými majiteli také právnické osoby. V této souvislosti se objevil problém u Nadace Partnerství, která byla před 30 lety založena George Marshall Fund. Nadace Partnerství není schopná majitele zapsat, protože členy fondu jsou američtí významní veřejní představitelé. Tento požadavek na doplnění je vznášen ze strany bankovních institucí.

J. Kamenický uvedl obdobný příklad organizace Člověka v tísni, kde jedním z vlastníků je Česká televize. M. Šedivý konstatoval, že NNO měly být vyjmuty ze zákona. Je spousta zakladatelů NNO, kteří organizace založili, ale již v organizaci nefigurují a nedisponují žádnými právy. NNO nemají skutečné majitele.

A. Hexner z oddělení civilního práva legislativního odboru Ministerstvo spravedlnosti odpověděl, že v případě NNO, které jsou zřizované státem/krajem/obcím, tj. nemají skutečného majitele a dochází k automatickému průpisu, je to dáno technickým nastavením, jedná se o chybu v zobrazování v evidenci a je potřeba tyto případy nahlásit technické podpoře nebo Ministerstvu spravedlnosti.

V případě zobrazení jak skutečných, tak zapsaných majitelů, se nejedná o zásadní problém, nejedná se o nesrovnatelnost, opět je to technický problém v zobrazení.

U dalších případech, kdy se nedaří zjistit skutečného majitele zakladatele, A. Hexner uvedl, že pravidlo, že skutečným majitelem nadace je její zakladatel, vychází z evropské směrnice, nelze jej přehlížet. Domnívá se, že se jedná o formální přísnost ze strany bank. V případě „vzdálenějších“ zakladatelů, jako je příklad Nadace Partnerství s George Marshall Fund navrhl obrátit se na Finanční analytický útvar, jež může vydat v dané věci stanovisko, které bude pro banku představovat relevantní názor.

J. Kamenický se dotázal na aplikační praxi v EU, protože se domnívá, že ČR u výkladu zastává přísnější přístup.

K. Šplíchalová vznesla dotaz na správný postup v případě zapsání nežijících skutečných majitelů. A. Hexner odpověděl, že řešení je na rejstříkových soudech, aby si tyto skutečnosti hlídaly. Doporučil, aby si organizace, které se to týká, nechala tento údaj vymazat z nadačního rejstříku.

L. Deverová reagovala, že zájmem nadace je ponechat v nadačním rejstříku všechny zakladatele bez ohledu, ale tímto dochází k tomu, že se do evidence skutečných majitelů přepisují i nežijící osoby. A. Hexner zopakoval, že těmito případy se musí zabývat příslušný rejstříkový soud. Ten by měl na základě upozornění ze strany nadace zápis v evidenci opravit. Do budoucna se počítá s koncepčnějším řešením, kdy by výmazy zemřelých skutečných majitelů byly částečně automatizovány.

Dále uvedl, že novelou zákona není možné upravit pravidlo, které vychází z evropské směrnice. Na evropské úrovni probíhají jednání k novele AML a Ministerstvo spravedlnosti se pokouší otevřít debatu o smysluplnosti tohoto pravidla. Nicméně se obává výsledku vzhledem k tomu, že je to úzký problém a ne všichni jsou si vědomi dopadu v praxi.

Závěr: Výbor předá Ministerstvu spravedlnosti příklady z praxe včetně technických problémů.

Ad 4) Realizace opatření plynoucích z Akčního plánu 2021-2024

A. McGehee představila Výboru opatření, která plynou z Akčního plánu na léta 2021–2024, což je implementační materiál ke Strategii spolupráce veřejné správy s nestátními neziskovými organizacemi na léta 2021 až 2030. Strategii, která obsahuje celkem 44 opatření, vláda schválila 12. července 2021. Na období 2021 až 2024 se připravuje realizace celkem 37 opatření a u 24 opatření je gestorem RVNNO, respektive sekretariát RVNNO.

A, McGehee dále informovala, že v polovině září 2021 sekretariát RVNNO rozešle dopis zmocněnkyně vlády pro lidská práva adresovaný všem resortům, jímž je informuje o opatřeních, která se týkají jednotlivých resortů, a to ať již jako odpovědného gestora, tak i spolupracujícího subjektu, a žádá je o vyplnění implementační osnovy. Na základě poskytnutých informací se připraví první monitorovací zpráva k plnění akčního plánu.

U opatření u cíle C. *Zajištění a udržení vhodných podmínek pro existenci a činnost NNO* A. McGehee informovala Výbor o plánovaném obnovení pracovních skupin pro firemní a individuální dárcovství. M. Šedivý navrhl spojit obě skupiny a vytvořit jednu skupinu pro soukromé dárcovství (firemní a individuální včetně rodinných dárců, které zřizují nadační fondy). Na podnět L. Deverové a M. Šedivého by se tato širší skupina tematicky scházela v různém složení (DPH, nefinanční dary, aj.). J. Kamenický doporučil ve věci složení pracovní skupiny kontaktovat J. Gregora, ředitele Koalice pro snadné dárcovství.

Dále k opatření *Realizovat reprezentativní výběrové šetření dobrovolnictví v pravidelných intervalech* se ustanoví ad hoc expertní skupina ke zpracování dotazníku šetření složená jak ze zástupců ministerstev, tak NNO. Sekretariát RVNNO osloví v červnu 2022 také členy Výboru s nabídkou zapojení, případně doporučení vhodných osob.

Také informovala, že Ministerstvo financí upustilo od opatření C.3.2 *Novelizovat Zásady vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu České republiky nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy*.

Ještě doplnila, že v druhé polovině srpna 2021 proběhla porada se zástupci Ministerstva financí k realizaci opatření C.3.6 *Ustavení expertní skupiny, která by vyhodnotila možnosti případné systémové změny financování*. Předmětem setkání bylo složení, obsah a harmonogram plánované expertní skupiny, jejímž cílem je vyhodnotit možnosti případné systémové změny financování veřejně prospěšných služeb.

Závěr: Sekretariát RVNNO osloví Výbor s žádostí o konkretizaci témat pracovní skupiny pro soukromé dárcovství a návrhy vhodných členů pracovní skupiny. Dále osloví J. Gregora, ředitele Koalice pro snadné dárcovství, ve věci doporučení osob na členy pracovní skupiny.

Ad 5) Informace o činnosti Pracovní skupiny k veřejným sbírkám

M. Šedivý informoval Výbor, že na Ministerstvu vnitra byla ustanovena pracovní skupina k veřejným sbírkám. První jednání této pracovní skupiny proběhlo v květnu 2021. Pracovní skupina při Výboru se od posledního jednání Výboru sešla pouze jednou, a to 21. června 2021. Dodal, že pracovní skupina připravuje návrhy, které budou poté prezentovány pracovní skupině při ministerstvu prostřednictvím dvou zástupců (M. Nebuželské a J. Gregora). Zatím není jasná představa o fungování a plánu činnosti resortní pracovní skupiny. To by mělo zaznít až po podzimních volbách. M. Nebuželská doplnila, že podzimní termín jednání zatím nebyl stanoven a ministerstvo se přiklání k novelizaci zákona.

M. Šedivý dodal, že pracovní skupina při Výboru se schází 8. září 2021. Postupně projednává jednotlivé části zákona a připravuje návrhy na jeho budoucí úpravu.

J. Kamenický upozornil na velký rozdíl v plánu činnosti jednotlivých pracovních skupin, kdy ta při Výboru je ve velkém předstihu. Jako člen pracovní skupiny při ministerstvu informoval, že Ministerstvo vnitra uspořádalo průzkum mezi jednotlivými krajskými úřady, jenž vede k jiným závěrům, než jsou prezentovány NNO. Dále poukázal na zájem a otevřený přístup Ministerstva vnitra tuto problematiku řešit.

Závěr: Výbor vzal prezentované informace na vědomí.

Ad 6) Informace o činnosti Pracovní skupiny pro zpracování metodiky pro účast zástupců občanské společnosti v participativních procesech

A. Sedláček informoval přítomné, že pracovní skupina s paritním zastoupením neziskového sektoru a státní správy vzešla z hlasování per rollam členů RVNNO za neziskový sektor. Pracovní skupina má celkem 16 členů, z toho 2 spolupředsedy se stejnými pravomocemi. Nominační proces do pracovní skupiny představuje jeden z participativních příkladů. V mezidobí proběhla dvě jednání, přičemž předmětem těchto jednání bylo nastavení způsobu komunikace a domluva na tvorbě metodiky včetně rozsahu dokumentu a osnovy a harmonogramu. Obsahem metodiky má být popis participace mezi NNO a orgány státní správy v oblasti přípravy legislativních a nelegislativních dokumentů a obsazování poradních a pracovních orgánů zřizovaných státní správou. Metodický dokument má aktuálně 40 str., což je výsledkem rozsáhlého připomínkování, ale plánuje se výrazné krácení v měsících září a říjen. Poslední jednání z celkem čtyř by se mělo uskutečnit v listopadu 2021. Dále informoval, že na začátek října 2021 se plánuje seminář v Senátu PSP ČR, který by seznámil senátory a hosty s připravovanou metodikou.

A. McGehee informovala, že na podnět jednoho člena pracovní skupiny, jenž je zároveň tajemníkem jednoho poradního orgánu na Úřadu vlády, sekretariát RVNNO plánuje uspořádat interní jednání pro zástupce všech šesti poradních orgánů v lidskoprávní oblasti k zaměření metodiky. Dále dodala, že dne 9. listopadu 2021 se plánuje poslední letošní zasedání RVNNO a jedním z bodů programu bude seznámení členy RVNNO s metodikou. Je vhodné, aby RVNNO měla možnost projednat a vyjádřit se k dokumentu předtím, než k němu bude začátkem 2022 přijímat usnesení.

P. Gomba vznesla dotaz na budoucnost metodiky. A. Sedláček odpověděl, že metodika není plánována jako závazný předpis a její budoucnost je také závislá na kapacitních možnostech Úřadu vlády. Pokud by situace nebyla příznivá, metodika může sloužit jako vodítko pro resorty, které se rozhodnou postupovat participativně. A. McGehee doplnila, že na prvním zasedání RVNNO v roce 2022 se přijme k dokumentu usnesení k aplikaci metodiky na konkrétním resortu/resortech. Po vyhodnocení této aplikace a revize metodiky je cílem, aby se touto metodikou řídila ostatní ministerstva. H. Fun-

gačová uvedla, že zdrojem inspirace je zkušenost na Slovensku, kde je tvorba a realizace financována evropským projektem. Ještě dodala, že na rozdíl od Slovenska nám zatím chybí politická podpora, jež může být klíčová pro úspěšnou aplikaci.

Závěr: Výbor vzal prezentované informace na vědomí.

Ad 7) Různé

Možnosti financování pobočných spolků z dotace přidělené hlavnímu spolku na provoz

A. Sedláček informoval Výbor o problematice financování pobočných spolků z dotace přidělené hlavnímu spolku na provoz/činnost. Upozornil, že zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, neumožňuje, aby příjemce dotace (hlavní spolek) převáděl (distribuoval) finanční prostředky na jiné právnické osoby (pobočné spolky), pokud se nejedná o dodavatelský vztah. V minulosti bylo možné přeposílat finanční prostředky na pobočné spolky a bylo to považováno za převody v rámci spolku. Nicméně poskytovatelé dotace, kteří se při poskytování dotací ze státního rozpočtu řídí rozpočtovými pravidly, se odklání od této praxe. MŠMT mělo zájem o změnu rozpočtových pravidel, která by umožnila financování pobočných spolků prostřednictvím hlavního spolku, protože není v kapacitách resortu administrovat dotační program s tak vysokým počtem příjemců, pokud by o dotace musely žádat pobočné spolky. A. Sedláček dále informoval, že MŠMT jako řešení navrhlo úpravu stanov hlavního spolku, respektive doplnění popisu vnitřního uspořádání spolku a uvedení, že pro konkrétní dotační výzvu hlavní spolek je zmocněn administrací dotace. A. Sedláček toto účelné řešení nepovažuje za vhodné.

A. McGehee dodala, že ani dle materiálu Zásady vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu NNO ústředními orgány státní správy, který je závazný předpis pro dotující resorty, není možné financovat pobočné spolky z dotace přidělené hlavnímu spolku.

J. Kamenický uvedl, že možným řešením by mohlo být partnerství a jako příklad uvedl praxi Ministerstva zahraničních věcí.

L. Deverová navrhla úpravu stanov hlavního spolku/pobočného spolku tak, aby v případě porušení podmínek dotace ze strany pobočných spolků byla jasně stanovená odpovědnost. Dále jako řešení navrhla interní předpis nejvyššího orgánu spolku v režimu dotací, který by byl závazný pro pobočné spolky.

P. Pavlok podpořil návrh k prosazení původního způsobu financování, kdy resort financuje činnost pobočných spolků prostřednictvím hlavního spolku, který ponese odpovědnost za celou dotaci.

A. Sedláček navrhl, aby se Výbor tímto tématem zabýval po volbách. Problematika se netýká pouze financování pobočných spolků v oblasti dětí a mládeže, ale i patientských organizací nebo sborů dobrovolných hasičů.

Informace o způsobu přerozdělování finančních prostředků z veřejných sbírek na jižní Moravě

O. Haičman informoval Výbor o zkušenostech s pořádáním veřejných sbírek na pomoc zasaženým živelní pohromou na jižní Moravě. V rámci řešení uznatelnosti některých nákladů narazil na nesouhlasný výklad ze strany Jihomoravského kraje. Dle Jihomoravského kraje se ze sbírky mohou hradit jen přímé náklady určené k účelu sbírky, všechno ostatní považuje za režijní náklady, které se ze sbírek hradit nesmí. U uplatnění 5 % nákladů na konání sbírky nejsou povoleny žádné náklady, kromě např. poplatků bance. O. Haičman dále informoval, že komunikace s krajem je časově náročná a že kraj nereaguje písemně. Pokud pošle písemné stanovisko např. mailem, vyžádá si názor Ministerstva vnitra a tím se vše prodlužuje.

M. Šedivý navrhl, aby se do Pracovní skupiny k veřejným sbírkám při Výboru přizval zástupce Jihomoravského kraje.

J. Kamenický navázal a informoval o spolupráci pořadatelů veřejných sbírek v této oblasti z řad NNO, což přispělo k zefektivnění přerozdělování finančních prostředků a zabránění možným duplicitám.

Závěr: Výbor vzal prezentované informace na vědomí. Sekretariát RVNNO přizve do pracovní skupiny při Výboru zástupce Jihomoravského kraje.

Další schůze Výboru je plánována na přelomu listopadu/prosince 2021. L. Deverová poděkovala všem za účast a jednání Výboru ukončila.

JUDr. L. Deverová, v. r.
předsedkyně Výboru pro legislativu a financování
Rady vlády pro nestátní neziskové organizace